

ROZPORZĄDZENIE NR/2007
WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 2007 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Tucholskiego Parku Krajobrazowego

Na podstawie art. 19 ust. 6 i 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880), (Zmiany: Mon. Pol. Nr 44, poz. 779 i z 2005 r. Nr 62, poz. 861; Dz. U. z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087; Mon. Pol. Z 2006 r. Nr 73, poz. 733) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla Tucholskiego Parku Krajobrazowego, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 2. Integralną częścią planu ochrony Tucholskiego Parku krajobrazowego jest Mapa Operatu Generalnego stanowiąca załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Wojewoda Pomorski

Wojewoda Kujawsko-Pomorski

Plan ochrony dla Tucholskiego Parku Krajobrazowego

§ 1. 1. Celem ochrony w Tucholskim Parku Krajobrazowym, zwanym dalej „Parkiem” jest zachowanie części regionu Borów Tucholskich, a w szczególności:

- 1) środowiska przyrodniczego, przez:
 - a) zachowanie podstawowych procesów środowiska abiotycznego oraz różnorodności biotopowej (siedliskowej), przede wszystkim struktury hydrologicznej,
 - b) zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej na poziomie genowym, populacyjnym i geograficznym,
 - c) zachowanie struktury przestrzennej systemu przyrodniczego z uwzględnieniem sieci ekologicznej i powiązań ekologicznych różnej rangi przestrzennej,
 - d) zachowanie pełnych możliwości trwałego funkcjonowania ekosystemów z uwzględnieniem skutków działalności człowieka zarówno w aspekcie historycznym, jak i w przyszłości,
 - e) preferowanie naturalnych procesów w ewolucji środowiska przyrodniczego oraz w użytkowaniu zasobów,
 - f) optymalizację gospodarowania zasobami przyrodniczymi z uwzględnieniem zasady trwałego użytkowania oraz preferowania form gospodarowania opartych na lokalnych zasobach,
 - g) wzbogacanie walorów przyrodniczych z uwzględnieniem zasad zgodności siedliskowej, geograficznej oraz struktury gatunkowej i przestrzennej ekosystemów,
 - h) rewitalizacja środowisk zdegradowanych i zdewastowanych wskutek dotychczasowej gospodarki człowieka;
- 2) środowiska kulturowego, przez:
 - a) ochronę i wyeksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, struktury krajobrazu antropogennego, w tym kulturowego,
 - b) zachowanie historycznych układów przestrzennych,
 - c) zachowanie obiektów kultury materialnej, w tym związanych z historią społeczności lokalnych oraz formami gospodarowania opartymi na lokalnych zasobach;
- 3) krajobrazu, przez:
 - a) zachowanie i ochronę krajobrazów o dużym stopniu naturalności,
 - b) zachowanie i ochronę krajobrazów pochodzenia antropogennego, zarówno przyrodniczych, kulturowych jak i przyrodniczo-kulturowych, o harmonijnym układzie funkcjonalno-przestrzennym,
 - c) zachowanie kompozycji makroprzestrzennych układów reprezentacyjnych dla przyrody i historii regionu,
 - d) zachowanie i ochrona kompozycji mikroprzestrzennych (lokalnych),
 - e) propagowanie form gospodarowania i zagospodarowania zgodnych z typami krajobrazu naturalnego i kulturowego, zapewniających rozwój na terenie Parku (agroturystyką, ekoturystyką, rolnictwem ekologicznym, leśnictwem, rybactwem),
 - f) promocja specyficznych – charakterystycznych elementów krajobrazu, struktury przestrzennej Parku,
 - g) opiniowanie projektów inwestycyjnych pod kątem ich wpływu na panoramę wsi oraz zgodności z charakterem architektury regionalnej.

2. Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania celów ochrony Parku, o których mowa w ust. 1:

1) uwarunkowania przyrodnicze:

a) rezerваты przyrody:

- „Cisy nad Czerską Strugą”; ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. (M.P. Nr 10, poz. 74); powierzchnia 17,19 ha; rezerwat leśny; ustanowiony dla zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska cisa pospolitego;

- „Ustronie”; ustanowiony Zarządzeniem nr 296 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 lipca 1958 r. (M.P. Nr 64, poz. 374); powierzchnia 9,64 ha; rezerwat leśny; ustanowiony dla zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu mieszanego o charakterze naturalnym z okazami jarzębu brekinii.

- „Jezioro Zdręczno”; ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. (M.P. Nr 10, poz. 74); powierzchnia 15,74 ha; ustanowiony dla ochrony ze względów naukowych i dydaktycznych jeziora eutroficznego z wodnymi i szuwarowymi zbiorowiskami roślinnymi oraz torfowiska z rzadkimi i reliktowymi roślinami;

- „Jeziora Kozie”; ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 maja 1984 r. (M.P. Nr 15, poz. 108); powierzchnia 12,30 ha; ustanowiony dla ochrony ze względów naukowych i dydaktycznych czterech zarastających jezior z roślinnością torfowisk wysokich;

- „Bagno Grzybna”; ustanowiony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 26 marca 1982 r. (M.P. Nr 10, poz. 74); powierzchnia 6,26 ha; ustanowiony dla ochrony ze względów naukowych i dydaktycznych śródleśnego torfowiska;

- „Źródła Rzeki Stażki”; ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1993 r.; powierzchnia 250,2 ha; ustanowiony dla ochrony ze względów naukowych i dydaktycznych źródłiskowego odcinka rzeki Stażki wraz z otaczającymi lasami;

- „Dolina Rzeki Brdy”; ustanowiony Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 września 1994 r. (M.P. Nr 51, poz. 433); powierzchnia 1681,50 ha; celem utworzenia rezerwatu jest zabezpieczenie ze względów naukowych, dydaktycznych, krajobrazowych i turystycznych odcinka doliny rzeki Brdy;

- „Bagna Nad Stażką”; Ustanowiony Zarządzeniem Nr 93/99 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 maja 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 36, poz. 268); powierzchnia 478,45 ha; celem ochrony jest trwałe zabezpieczenie i zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowisk wraz z lasami położonymi w rozlewiskach rzeki Stażki z typowo wykształconymi zespołami roślinnymi torfowisk niskich, przejściowych i wysokich oraz z unikalną florą gatunków reliktowych, chronionych, rzadkich i bardzo rzadkich w skali regionu kraju;

b) użytki ekologiczne: na terenie Parku uznano 141 użytków ekologicznych;

c) pomniki przyrody; na terenie Parku uznano 140 pomników przyrody

d) gatunki chronione: na terenie Parku stwierdzono występowanie 47 stanowisk występowania roślin chronionych i 216 stanowisk występowania zwierząt chronionych

2) uwarunkowania gospodarcze:

a) na terenie Parku prowadzona jest działalność:

- rolnicza na 3 239 ha, tj 8,8% powierzchni Parku,

- gospodarka leśna na 31 835 ha tj. 86,1% powierzchni Parku, w Administracji Lasów Państwowych zatrudnionych jest 135 osób;

b) ilość jednostek osadniczych na terenie Parku:

- gmina Gostycyn 2,

- gmina Lubiewo 2,

- gmina Cekcyn 3,
 - gmina Tuchola 23,
 - gmina Śliwice 8,
 - gmina Czersk 15,
 - Gmina Chojnice 1;
- c) sieć drogowa na terenie Parku:
- drogi wojewódzkie: nr 240 – 7 km, nr 237 – 14 km,
 - drogi powiatowe 78 km
 - drogi gminne 106 km;
- d) sieć wodociągowa na terenie Parku:
- gmina Lubiewo 0,5 km,
 - gmina Tuchola 1,2 km,
 - gmina Śliwice 1,2 km,
 - gmina Czersk 14,1 km;
- e) sieć kanalizacyjna na terenie Parku:
- gmina Cekcyn 5,0 km,
 - gmina Tuchola 1,0 km,
 - gmina Czersk 13,6 km;
- f) sieć elektroenergetyczna na terenie Parku:
- sieć wysokiego napięcia pracująca na 110 kV w południowej części Parku na wysokości miejscowości Tuchola - Cekcyn wykonana jest jako napowietrzna na słupach kratowo-stalowych,
 - sieć średniego napięcia pracująca na 15 kV w północnej części Parku na wysokości miejscowości Czersk – Wielka Komorza i Czersk – Małe Gacno oraz w południowej części Parku na wysokości miejscowości Tuchola – Trzebciny, Tuchola – Bysław, Tuchola – Gostycyn, Gostycyn – Piła Młyn, Cekcyn – Nowy Młyn, w przeważającej części stanowi linie kablowe,
 - punkty zasilające stanowią typowe stacje transformatorowe słupowe i kilka stacji kubaturowych;
- g) infrastruktura turystyczna:
- baza noclegowa: 10 pól biwakowych, 13 wsi agroturystycznych z 230 miejscami noclegowymi, 5 ośrodków wczasowych z 600 miejscami noclegowymi, „Zielona Szkoła” w m. Woziwoda z 30 miejscami noclegowymi,
 - ścieżki dydaktyczne: „Jelenia Wyspa” w m. Gołąbek – 3,5 km, „Nad Brdą” w m. Woziwoda – 5 km, Ścieżka hydrologiczna i algologiczna w m. Suszek – 4 km
 - szlaki turystyczne przedstawia tabela:

L.p.	Nazwa szlaku	Rodzaj	Przebieg na terenie Parku	Długość w km na terenie Parku
1.	im. dr. Kazimierza Karasiewicza	Pieszy	Tuchola – Rudzki Most – Gołąbek – Woziwoda	23,0
2.	Kasztelański	Pieszy	Rytel – Suszek – Śpierzewnik – Wysoka	10,0
3.	im. Bartłomieja Nowodworskiego	Pieszy	Plaskosz – Tuchola – Rudzki Most – Piła Młyn – Szumiąca – Cekcyn	35,5
4.	Uroczysko Brdy	Pieszy	Tuchola – Świt – Uroczysko „Pieńko” – Piła Młyn	10,0
5.	Partyzantów AK	Pieszy	Szlachta – Krąg – Dąbki – Fojutowo – Biała – Wielkie Gacno	51,0
6.	Brdy	Pieszy	Rytel – Nadolna Karczma – Woziwoda – Gołąbek – Rudzki Most – Świt – Piła Młyn	35,0
7.	Niebieski	Rowerowy	Bysławek – Szumiąca – Świt – Tuchola –	40,0

			Gołębek – Woziwoda – Zapędowo – Rytel	
8.	Czarny	Rowerowy	Tuchola – Stobno – Raciąż – Lutom – Woziwoda – Legbąd – Czersk	40,0
9.	Greenway – Naszyjnik Północy	Rowerowy	Tuchola – Gołębek – Woziwoda – Biała – Rzepiczna – Legbąd – Czersk	30,0
10.	Gołębkiowy TMZC	Rowerowy	Cekcyn – Nowy Sumin – Gołębek – Woziwoda – Biała – Bielska Struga – Kempiański Most – Okiersk – Zalesie	37,6
11.	Do Piekietka Nad Brdą	Rowerowy	Cekcyn – Kruszka – Świt – Rudzki Most – Knieja – Cekcyn	23,4
12.	Brdy	Kajakowy	Rytel – Woziwoda – Gołębek – Świt – Piła Młyn	49,0
13.	Wielkiego Kanału Brdy	Kajakowy	Rytel – Legbąd – Barłogi – Zielonka	25,5

3) uwarunkowania społeczne:

a) liczba ludności w poszczególnych gminach na terenie Parku:

- gmina Gostycyn 79
- gmina Lubiewo 48
- gmina Cekcyn 169
- gmina Tuchola 1 341
- gmina Śliwice 401
- gmina Chojnice 29
- gmina Czersk 1 134

b) gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach na terenie Parku w liczbie mieszkańców na 1 km²:

- gmina Gostycyn 39,89
- gmina Lubiewo 35,42
- gmina Cekcyn 25,73
- gmina Tuchola 27,73
- gmina Śliwice 31,62
- gmina Czersk 29,64
- gmina Chojnice 36,64

c) bezrobocie na dzień uchwalenia Planu Ochrony:

- powiat tucholski 28,7% tj. liczba bezrobotnych 5 213 w tym 2 908 kobiet,
- powiat chojnicki 27,2% tj. liczba bezrobotnych 10 134 w tym 5 687 kobiet.

§ 2. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków przedstawia tabela:

Lp.	Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków
1.	Presja systemu osadniczego	Wnioskowanie zmian dotyczących rozwoju osadnictwa w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin.
2.	Presja użytkowania turystycznego	1. Kontrola gospodarki wodno-ściekowej. 2. Wprowadzanie zadrzewień o charakterze izolacyjnym i krajobrazowo-ochronnym na terenach przeznaczonych do uprawiania turystyki i rekreacji.

		3. Wyznaczenie alternatywnych terenów i szlaków turystycznych oddalonych od obszarów najcenniejszych przyrodniczo.
3.	Zanieczyszczenie powietrza, gleby i wód.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej. 2. Kontrola gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. 3. Popieranie małej retencji w oparciu o wody powierzchniowe i naturalne ukształtowanie terenu. 4. Propagowanie niskoemisyjnych źródeł energii. 5. Ograniczanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin. 6. Utrzymanie (zachowanie) naturalnych barier biologicznych w postaci zadrzewień śródpolnych w krajobrazie rolniczym. 7. Przeciwdziałanie zanieczyszczaniu jezior i rzek oraz organizowanie okresowych akcji oczyszczania.
4.	Zanikanie krajobrazu kulturowego	Wprowadzenie elementów standardów architektonicznych opartych o budownictwo regionalne w planowaniu przestrzennym - preferowanie nowych obiektów kubaturowych nawiązujących do stylu budownictwa regionalnego - nie wyższych niż dwie kondygnacje i poddasze użytkowe lub 10,5 m., o spadkach dachów w przedziale 30-50 stopni o pokryciu dachowym w kolorach naturalnych niejaskrawych,
5.	Eliminowanie lub minimalizowanie wpływu barier środowiskowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa przejść dla zwierząt. 2. Budowa przepławek dla ryb.

§ 3. Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu:

1) na obszarze lasów:

- a) przywracanie naturalnej, pełnej struktury ekosystemów leśnych,
- b) ograniczenie stosowania rębni zupełnych na terenach lasów ochronnych i siedliskach ważnych dla ochrony gleb, wód i rozrodu fauny; zasada ta nie dotyczy tzw. drzewostanów negatywnych,
- c) stosowanie sposobu wyřębu, który w optymalny sposób pozwala na naturalne odnawianie się lasu i rozwój wielowarstwowej struktury lasu (rębnie: częściowa, stopniowa i przerębowa),
- d) wzbogacenie istniejących drzewostanów przez stosowanie podsadzeń produkcyjnych i wprowadzania podszytu,
- e) stosowanie do nasadzeń gatunków rodzimych, z lokalnego materiału nasiennego,
- f) zwiększanie udziału dębów, brzozy brodawkowatej, buka zwyczajnego i innych gatunków liściastych w zależności od właściwości siedliska lokalnego,
- g) preferowanie dęba i buka oraz innych gatunków grądowych, w przebudowie drzewostanów na siedliskach lasowych i boru mieszanego,
- h) wprowadzanie lub umożliwienie rozwoju lekkonasiennych gatunków drzew tzw. przedplonowych (np. brzozy) na zalesianych gruntach porolnych, a na niektórych terenach bazowanie na procesie sukcesji i stopniowe kształtowanie drzewostanów produkcyjnych,

- i) rezygnacja w nasadzeniach, podsadzeniach z wprowadzania gatunków obcych geograficznie i siedliskowo oraz degradujących gleby,
- j) prowadzenie przebudowy składu gatunkowego drzewostanów zgodnie z dokładną analizą siedlisk,
- k) maksymalne wykorzystywanie mikro różnicowania środowiska przyrodniczego – siedlisk dla wzrostu bioróżnorodności oraz optymalizacji wykorzystania potencjału siedliskowego,
- l) dostosowywanie granic jednostek gospodarki leśnej oraz prac hodowlanych do granic jednostek przyrodniczych (np. uroczysk),
- m) wykorzystywanie stref i biotopów o względnie lepszych warunkach siedliskowych dla wprowadzania gatunków siedliskotwórczych (zbocza obniżeń bezodpływowych, zbocza mis jeziornych, zbocza dolin rzecznych),
- n) zaniechanie zalesiania wszystkich torfowisk, gleb organiczno-mineralnych, małych enklaw śródleśnych z wysokim poziomem wód gruntowych,
- o) zaniechanie zalesień na skraju torfowisk, oczek wodnych, jezior i rzek,
- p) zaniechanie zalesiania den dolinnych oraz niskich poziomów terasowych (terasy nadzalewowe pochodzenia aluwialnego),
- q) zaniechanie nowych odwodnień gruntów,
- r) zachowanie ekstensywnie użytkowane murawy napiaskowe, wrzosowiska,
- s) nie prowadzenie „prostowania” granicy lasu w celu zachowania możliwie zróżnicowanej strefy ekotonowej las – pole,
- t) prowadzenie zalesień z preferencją dla nasadzeń o funkcjach ekologicznych (w typie drzewostanów śródpolnych),
- u) pozostawianie pasa gruntu przy ścianie lasu dla możliwości wykształcenia zbiorowisk zielnych, krzewiastych (strefa ekotonowa) przy zalesieniach i odnowieniach,
- v) zwiększanie powierzchni lasów glebo- i wodochronnych uwzględniając wszystkie strefy zboczowe, siedliska zboczowe boru suchego, obszary źródliskowe,
- w) podwyższanie wieku wyrębu drzewostanów w strefach zboczowych, drzewostanów o funkcji krajobrazowej (ciągi i trasy widokowe, szlaki turystyczne) oraz lasów glebo- i wodochronnych,
- x) pozostawianie przy wyrębach drzew starych, dziuplastych,
- y) uwzględnianie w zagospodarowaniu stref ekotonowych takich zabiegów, które zwiększają nasłonecznienie, a w konsekwencji szybszy rozwój warstwy runa, krzewów oraz zapewniają silniejsze ukorzenienie i ugałęzienie drzew; przy zalesieniach i odnowieniach w tej strefie stosowanie luźniejszej więźby sadzenia, wprowadzanie możliwie dużej gamy gatunków oraz uwzględnianie procesów samoodnowienia lasu w gospodarowaniu,
- z) pozostawianie część materii organicznej w postaci gałęzi po cięciach na dnie lasu dostosowując zabiegi te do odporności drzewostanów, lokalnych warunków siedliskowych i populacyjnych,
- aa) ograniczanie stosowania środków chemicznych do zwalczania gradacji owadów sukcesywnie zwiększając udział biologiczne formy ochrony,
- bb) preferowanie stosowania maszyn i urządzeń napędzanych przez silniki spalinowe z katalizatorami,
- cc) ograniczanie degradacji gleby w czasie wyrębu i wywozu drewna,
- dd) lokalizowanie tylko małych obozowisk do 50 miejsc noclegowych na terenach leśnych, szczególnie w lasach o małej odporności, na terenach zagrożonych erozją, z dala od siedlisk ludzkich, dróg; preferowanie siedlisk nieleśnych, łąkowych,
- ee) lokalizowanie na terenach leśnych tylko prawidłowo zagospodarowanych pól namiotowych,
- ff) wyznaczanie dróg, szlaków lub obszarów udostępnionych dla penetracji turystycznych, z uwzględnieniem celów produkcji leśnej, form ochrony przyrody oraz ochrony krajobrazu dla regulacji penetracji pojazdami mechanicznymi przestrzeni leśnej Parku,
- gg) zwiększanie ilości i poziomu zagospodarowania miejsc postojowych,

- hh) stosowanie w budowie i przy remontach dróg leśnych w miarę możliwości finansowych materiałów naturalnych - wdrożenie tej zasady ustala się na okres 3 lat od wejścia w życie rozporządzenia wojewody o planie ochrony,
- ii) przy wytyczaniu i zagospodarowywaniu tras turystycznych i edukacyjnych uwzględnianie zasady ochrony zasobów przyrodniczych oraz powiązania z rejonami koncentracji zainwestowania i ruchu turystycznego.

2) w zakresie rolnictwa:

- a) propagowanie rolnictwa ekologicznego i kierunków upraw utrzymujących podstawowe zasoby Parku,
- b) zachowanie gospodarki łąkowej oraz ochrony użytków zielonych przed zaorywaniem,
- c) ochrona terenów podmokłych, oczek wodnych, zadrzewień oraz zbiorowisk półnaturalnych (np. miedze),
- d) tworzenie i utrwalanie barier biologicznych przeciwdziałających rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń,
- e) na terenach z wysokim poziomem wód gruntowych wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, które obok funkcji oczyszczania będą mogły pełnić funkcję źródła energii – zadrzewienia wierzbowe lub inne,
- f) utrzymywanie naturalnego, uwarunkowanego historycznie układu rozłogu pól (naturalnej mozaiki krajobrazu rolniczego),
- g) zadrzewianie lub nie zaorywanie stref przybrzeżnych jezior, szczególnie stref zboczowych, w celu rozwoju zbiorowisk murawowych, zakrzaczeń itp.,
- h) wprowadzanie zadrzewień zarówno drzew ozdobnych jak i owocowych o funkcji krajobrazowej, środowiskowej na miedzach, polnych drogach, w pobliżu zabudowań, na obrzeżach terenów zainwestowanych (np. rekreacyjnych), stosowanie gatunków i odmian rodzimych,
- i) ograniczanie stosowania nawozów, głównie mineralnych, w strefach zlewni bezpośrednich jezior i rzek,
- j) preferowanie nawożenia organicznego,
- k) rozwijanie zintegrowanej metody ochrony roślin i ograniczanie stosowanie środków ochrony roślin,
- l) stosowanie zabiegów agrotechnicznych ściśle według wymogów terminarza, a stosowanie środków chemicznych i nawożenia dostosować do typu gleby, innych cech środowiska lokalnego, charakteru upraw oraz warunków pogodowych,
- m) dostosowywanie obsady zwierząt w gospodarstwach do powierzchni gruntów,
- n) składowanie obornika, nawozów mineralnych na izolowanych powierzchniach, a gnojówki w zbiornikach.

3) w zakresie gospodarki rybackiej i małej retencji wodnej:

- a) racjonalizacja zagospodarowania obwodów rybackich – zgodnie z ustaleniami operatorów rybackich, dokonywanymi okresowo ocenami oraz wynikami analiz składu gatunkowego i stanu zasobów,
- b) przeciwdziałanie szkodnictwu na wodzie i kłusownictwu,
- c) usuwanie nadmiaru substancji organicznej z jezior poprzez sterowanie składem ichtiofauny; ograniczanie populacji ryb karpiowatych, również gatunków tzw. małowalnych (leszcz, płoć, karp) i zwiększanie liczebności gatunków drapieżnych (szczupak, sandacz) - głównie jeziora: Szpitalne, Środkowe, Okonińskie,
- d) zachowanie naturalnego składu ichtiofauny,
- e) preferowanie zarybiania materiałem lokalnym,
- f) wprowadzanie oczyszczania wód poprodukcyjnych w istniejących zakładach hodowlanych,
- g) zachowywanie i zapewnianie istniejącym obiektom i formom produkcji przepływu nienaruszalnego na wykorzystywanych ciekach,
- h) przegradzanie cieków stałymi budowlami piętrzącymi wyłącznie z przepławkami,
- i) odtwarzanie małych zbiorników wodnych, ochrona terenów podmokłych, selektywna

rekultywacja fragmentów jezior zdegradowanych oraz renaturyzacja wybranych odcinków cieków wodnych;

4) w zakresie przemysłu i energetyki:

- a) w przypadku inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których nałożony zostanie obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, uwzględnianie w raportach wszystkich elementów będących przedmiotem ochrony w Parku, zgodnie z art. 52 ustawy Prawo ochrony Środowiska, a w szczególności - przyrody, krajobrazu i wartości kulturowych,
- b) możliwość eksploatacji torfu i kredy jeziornej wyłącznie poza terenem Parku,
- c) prowadzenie nowych linii energetycznych poprzez układanie kabli w gruncie, wszędzie gdzie istnieją takie możliwości techniczne,
- d) uwzględnianie przy modernizacji i budowie linii energetycznych ochrony walorów krajobrazowych na terenie Parku,
- e) ograniczanie palenisk wysokoemisyjnych zarówno w gospodarce komunalnej jak i przemyśle; preferowanie w nowych obiektach ogrzewania na paliwo gazowe, olej opałowy lub inne niskoemisyjne,
- f) łączenie funkcji ochrony biologicznej wód (zadrzewienia) z pozyskiwaniem drewna jako źródła energii,
- g) preferowanie dziedzin gospodarki opartych na zasobach lokalnych,
- h) preferowanie rozwoju istniejących obiektów i terenów o funkcji przemysłowej poprzez ograniczanie wyznaczania nowych lokalizacji.

§ 4. Wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, turystycznych, rekreacyjnych i amatorskiego połowu ryb oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów przedstawia tabela:

Lp.	Cel udostępnienia	Obszar udostępniany	Sposób korzystania z udostępnianych obszarów
1.	Prowadzenie badań naukowych	Cały obszar Parku	W porozumieniu z Dyrektorem Parku za zgodą właścicieli gruntów.
2.	Edukacyjny	Szlaki edukacyjne: 1. Przyrodniczo-leśna w Woziwodzie. 2. Przyrodniczo-leśna w Gołębku. 3. Hydrobiologiczna w Suszku 4. Algologiczna w Suszku	Za zgodą właściciela gruntu
3.	Rekreacja i turystyka	Szlaki turystyczne oraz plaże i kąpieliska nad jeziorami: Ostrowite, Okrągłe, Długie, Rudnica, Krasne, Białe, Okonińskie, Szpitalne i Środkowe	Ustawienie urządzeń sanitarnych, wyznaczenie parkingów i miejsc postojowych przez właścicieli w uzgodnieniu z Dyrekcją Parku
		Szlak kajakowy rzeki Brdy	Zagospodarowanie przystani kajakowych w Rytlu, Brdzie, Woziwodzie, Gołębku, Płaskoszu, Rudzkim Moście, Świcie, Pile Młyn przez właścicieli w uzgodnieniu z Dyrekcją Parku
		Szlak kajakowy Wielkiego Kanału Brdy	Zagospodarowanie przystani w Rytlu, Karolewie, Lutomiu, Fojutowie, Legbądzie, Barłogach i Zielonce - Administracja samorządowa, Dyrekcja Parku w porozumieniu z Administracją Lasów Państwowych
4.	Amatorski połów ryb	Cały obszar Parku	Za zgodą dzierżawców obwodów rybackich

§ 5. Wprowadza się następujące ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego i województwa pomorskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych:

- 1) w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania na obszarze Parku:
 - a) oparcie rozwoju sieci osadniczej na istniejących jednostkach i strukturze przestrzennej,
 - b) utrzymanie istniejących jednostek obsługi, wzbogacanie ich funkcji (Legbąd, Cekcyn, Bysław, Raciąż, Rytel) z podstawowymi ośrodkami obsługi w Tucholi, Czersku i Gostycynie,
 - c) kształtowanie ośrodków wspierających: Stobno, Zapędowo, Okoniny, Gutowiec-Kurkowo,
 - d) rozwój obsługi rolnictwa przede wszystkim w miejscowościach położonych w otulinie Parku,
 - e) zachowanie i kształtowanie względnie skoncentrowanych jednostek osadniczych,
 - f) preferowanie lokalizacji inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie wsi i w oparciu o istniejącą sieć drogową,
 - g) zachowanie i uzupełnianie sieci powiązań drogowych (Ostrowite-Kurcze-Świdno, Okoniny-Rosochatka),
 - h) preferowanie nowych obiektów kubaturowych nawiązujących do stylu budownictwa regionalnego - nie wyższych niż dwie kondygnacje i poddasze użytkowe lub 10,5 m., o spadkach dachów w przedziale 30-50 stopni o pokryciu dachowym w kolorach naturalnych niejaskrawych,
 - i) wprowadzanie zieleni wysokiej opartej na gatunkach rodzimych zgodnych geograficznie, w sąsiedztwie obiektów na terenach rolniczych, w obrębie działek, na obrzeżach koncentracji zainwestowania,
 - j) lokalizowanie nowych siedlisk rolniczych w bezpośrednim nawiązaniu do istniejącej zabudowy w celu zachowania walorów krajobrazowych oraz historycznych układów przestrzennych i architektonicznych w zgodzie z przepisami prawa o zagospodarowaniu przestrzennym i ustroju rolnym,
 - k) preferowanie lokalizacji zabudowy poza strefami między jeziorami i na przesmykach oraz tylko na jednym brzegu,
 - l) kształtowanie zabudowy prostopadle do osi jezior i rzek,
 - m) utrzymywanie historycznych układów przestrzennych i architektonicznych przy rozwoju zainwestowania,
 - n) preferowanie ogrodzeń w postaci drewnianych parkanów sztchetowych we wszystkich typach zabudowy,
- 2) w zakresie zagospodarowania jednostek przestrzennych:
 - a) wytycza się autonomiczne struktury przestrzenno-funkcjonalne tworzące ogniwa regionalnej i lokalnej sieci ekologicznej w granicach Tucholskiego Parku Krajobrazowego:
 - **Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Jezioro Ślepe:** zespół jezior: Okrągłe-Ślepe i Długie oraz kompleks łąk na południe od miejscowości Mosna, z charakterystycznie położoną na przesmyku międzyjeziornym wsią Krąg, z unikatowym i najlepiej w Parku zachowanym wiejskim zespołem drewnianej zabudowy /zagród/, z dobrze zachowanym układem i zabudową wsi Mosna, z otwarciem krajobrazowym o charakterze naturalnym na Jezioro Okrągłe - Ślepe oraz na obszar użytków zielonych; kompleks bardzo ważny dla ochrony awifauny, układów wiejskich oraz zabudowy wiejskiej,
 - **Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Rzepiczna:** kompleks łąk i zadrzewień w największym w Parku obniżeniu wytopiskowym z podłożem organicznym /torfy typu torfowiska przejściowego/, użytkowanym jako łąki, z dobrze zachowaną zabudową wsi Rzepiczna /liczne zbudowania drewniane oraz murowany budynek szkoły/ oraz zabudową zagrodową rozproszoną w północnej i południowej części obniżenia /obrzeża/, z rozległym otwarciem krajobrazowym i ciągiem widokowym /droga Rzepiczna - Legbąd/;

charakterystyczna dla Parku - Borów Tucholskich struktura kulturowo-przyrodnicza; ważna ostoja awifauny oraz płazów i gadów,

- **Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Fojutowo - Łosiny**, związany z kompleksem form rynnowo-wytopiskowych i ukształtowaną w holocenie doliną Czerskiej Strugi, przekształconą przez człowieka, ze względnie zróżnicowaną rzeźbą terenu, zróżnicowanymi formami użytkowania ziemi /grunty orne, grunty orne nieużytkowane, łąki i pastwiska/, z sukcesyjnymi zakrzewieniami i zadrzewieniami w dolinie i obniżeniach, w mniejszym stopniu w strefie sandrowej, z fragmentami muraw napiaskowych z kocankami piaskowymi, charakterystyczną zabudową rozproszoną w formie skupisk kilku zagród, zagród pojedynczych oraz wsią Łosiny i osadą Jaty, z otwarciami krajobrazowymi w obrębie sandru oraz doliny; ciąg widokowy wzdłuż drogi Fojutowo - Łosiny,

- **Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Wielki Kanał Brdy**, unikatowy w skali kraju system hydrologiczno-hydrrotechniczny, z obiektami hydrrotechnicznymi różnej rangi i funkcji /akwedukty, przepusty, zastawki, kanały nawadniające/, z małymi stawami, z wartościowym krajobrazowo starym drzewostanem sosnowym, krzewami jałowca w pasie 20 m po obu brzegach; ciąg widokowy /szlaki turystyczne/; jeden z najważniejszych nie tylko w Parku obiektów dziedzictwa kulturowego, przykład korzystnej i harmonijnej ingerencji człowieka w funkcjonowanie przyrody, ważny element różnorodności siedliskowej i biologicznej /kanał i stawy oraz łąki na podłożu mineralnym/; ważny biotop dla ptaków, płazów i gadów,

- **Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Nadolna Karczma**: zespół form ukształtowania terenu różnej genezy, wielkości i użytkowania /dolina Brdy, rynny subglacjalne oraz obniżenia/ w rejonie: Dziekcz - Lutom - Żukowo - Nadolna Karczma - jez.Stobno - jez. Przyłonek; "łącznik" w sieci ekologicznej zalesionych odcinków Brdy /rezerwat przyrody/, jeden z nielicznych odcinków doliny Brdy z otwarciami krajobrazowymi i obszarem użytkowanym rolniczo, ze względnie dużymi wysokościami względnymi /do ok.14-15 m./; z głęboką rynną jez.Stobno, o stromych zboczach, z ciekawym otwarciem krajobrazowym, położeniem wsi Stobno oraz zagród na brzegu północnym; z ciągiem widokowym drogi Raciąż - Nadolna Karczma - Lutom - Żukowo, z odcinkiem zadrzewień przydrożnych /Nadolna Karczma/ oraz zadrzewieniami przydomowymi /Lutom, Żukowo/; potencjalnie ważny dla obsługi ruchu turystycznego: skrzyżowanie trasy drogowej z wodną, rozwój "małego" żeglarstwa na jez.Stobno;

- **Obszar przestrzenno-funkcjonalny Jezioro Białe**: obejmujący jeziora: Białe i Bielinię, o dużym stopniu naturalności krajobrazu, z fragmentami obniżeń pochodzenia rynnowego, wykorzystanych do regulacji stosunków wodnych /nawadnianie/, użytkowanych jako łąki, atrakcyjne krajobrazowo również ze względu na otaczające, z reguły ubogie bory sosnowe, w tym suche, chrobotkowe, rozwinięte na przewianych piaskach sandrowych /pagórki eoliczne/, z ciekawie położoną wsią Biała;

- **Obszar przestrzenno-funkcjonalny - Jezioro Szpitalne**: zespół jezior, Szpitalne, Środkowe; ciekawy krajobraz otwarcia wodnego zamkniętego lasami; strome i wysokie zbocza rynny subglacjalnej, duże zagrożenie erozją wodną i antropogenną; jeden z najciekawszych przyrodniczo (silnie meandrujące rzeki, klasycznie wykształcone poziomy teras sandrowych i rzecznych) oraz krajobrazowo obszarów; element systemu chronionego doliny rzeki Brdy,

- **Obszar przestrzenno-funkcjonalny – Jezioro Śpiewnik**: zespół jezior: Śpiewnik i Suszek z enklawami łąk śródleśnych, obszarami podmokłymi, z bardzo rozwiniętą linią brzegową jez.Śpiewnik - półwysep, kilka członów jeziora i atrakcyjnym krajobrazem akwalnym; jezioro kontaktuje się bezpośrednio ze ścianą lasu: linią lub strefą olsz i drzewostanami sosnowymi; w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora na zboczach siedliska boru mieszanego świeżego lub ubogiego grądu z bogatym podszytem i podrostem; duży udział świerka w tej strefie; występują również siedliska torfowiskowe z reguły zalesione; na

terenie zespołu ślady historycznej działalności człowieka - grodzisko wczesnośredniowieczne.

b) na obszarach tych obowiązują:

- ograniczenie lokalizacji zabudowy letniskowej, w tym wtórny podział działek,
- ograniczenie lokalizacji zakładów produkcyjnych, przetwórczych, poza obiektami podstawowymi, niezbędnymi do obsługi turystyki (baza noclegowa i gastronomiczna),
- lokalizowanie obiektów zgodnych z tradycyjnymi formami zabudowy i zagospodarowania, oraz harmonijnych w stosunku do tradycyjnej zabudowy,
- lokalizowanie inwestycji w ramach istniejących jednostek osadniczych, z zachowaniem historycznego układu wsi,
- preferowanie budynków na planie prostokąta (proporcje: 1:2, 1:3, 2:3), w układzie działki szerokofrontowej, jednokondygnacyjnych, z poddaszem użytkowym, o wysokości podmurówki do 0,5 m, z dachem dwuspadowym o nachyleniu 40-50°, o wysokości od podłoża do kalenicy nie przekraczającej 7,5 m, z oknami w kształcie prostokąta, z dachami krytymi słomą, trzciną lub dachówką ceramiczną, cementową o barwie rdzawo-czerwonej, z preferencją drewna lub czerwonej cegły jako podstawowego budulca.

3) dla pozostałych obszarów Parku należy przyjąć następujące zasady gospodarowania:

- c) ograniczanie rozwoju zabudowy letniskowej w jednostkach: Kurcze-Dąbki, Zapędowo, Łukowo-Skrzypówki, Lubocień-Zwierzyniec, Kowalskie Błota, Wybudowania Tucholskie; w jednostce Okoniny nie rozwijanie zabudowy letniskowej w enklawie rolnej Okonin Polskich, zrewaloryzowanie układu zagospodarowania przestrzennego w myśl zasady budowania i przestrzegania ładu przestrzennego,
- d) w obrębie wymienionych wsi i w ich sąsiedztwie ograniczanie lokalizacji obiektów rzemieślniczych, usługowych nie związanych z przetwórstwem lokalnych surowców i obsługą turystyki,
- e) nowe lokalizacje architektonicznie i przestrzenne nawiązywać do historycznych układów wiejskich.

4) w zakresie gospodarowania przestrzenią turystyczno- rekreacyjną:

- a) preferowanie form zagospodarowania aktywizującego trwale lokalną gospodarkę (obiekty ogólnodostępne, wspierające turystykę pobytową, krajoznawczą, specjalistyczną),
- b) preferowanie turystyki kwalifikowanej,
- c) wspieranie rozwoju ośrodków obsługi turystyki w rejonach: Rytel (głównie modernizacja i porządkowanie), Lutomski Młyn-Zapędowo, Mała Rosochatka lub Okoniny (niewielki wzrost liczby obiektów, porządkowanie układu),
- d) lokalizowanie niewielkich zespołów turystyczno-ogólnodostępnych (50-100 miejsc); jez. Długie, Biała,
- e) lokalizowanie niewielkich pól namiotowych w ramach agroturystyki w większości osad i zagród wiejskich,
- f) lokalizowanie i modernizacja obiektów na cele turystyki (agroturystyki) w ramach istniejącego systemu osadniczego we wszystkich jednostkach osadniczych.

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Nr/2007
Wojewody Kujawsko-Pomorskiego
z dnia 2006 r.

UZASADNIENIE

Tucholski Park Krajobrazowy utworzony został uchwałą Nr 71/IX/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bydgoszczy z dnia 9 grudnia 1985 r. w sprawie utworzenia Tucholskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Wojew. Bydg. Nr 11, poz. 440).

Tucholski Park Krajobrazowy położony jest w województwie kujawsko-pomorskim i pomorskim, obejmuje obszar 36 983 ha, a otulina 15 946 ha, jest jednostką powołaną dla ochrony części regionu Borów Tucholskich ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Ustanowienie Planu Ochrony jest niezbędne ze względu na dużą presję antropogenną obszaru Parku, która stanowi zagrożenie dla wartości zasobów Parku oraz ich utraty.

Projekt rozporządzenia został zaopiniowany i uzgodniony z radami gmin: Chojnice, Czersk, Cekcyn, Gostycyn, Lubiewo, Tuchola i Śliwice na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody

Niniejszym rozporządzeniem ustanawia się plan ochrony dla Tucholskiego Parku Krajobrazowego, sporządzony na okres 20 lat.